

Höga insatser när EU:s bluff synas

(toni kommentar: äntligen en reporter som talar klarspråk! Grattis)

Skuldkrisen: Sex månader tog det för finansmarknaden att klura ut att den mirakelmedicin mot skuldsjukan som EU-doktorerna skrev ut i våras bestod av värdelöst sockervatten. Strategin att till varje pris gömma och glömma allt som är jobbigt börjar få ett högt pris.

För en enkel utomstående som vill hänga med i de allt snabbare och märkligare svängningarna i världsekonomin är tvärtonspråket ett av de bästa verktygen.

Detta tungomål, som existerat så länge det funnits makthavare, har fått ökad spridning under finanskrisen och talas i sin mest fulländade form av politiker, centralbankschefer och bankdirektörer.

Ta till exempel Spaniens premiärminister José Luis Rodríguez Zapatero som den 22 september i år självsäkert deklarerade att "den europeiska skuldkrisen är över".

Redan två månader senare vet vi att det i själva verket betydde: skuldkrisen har bara börjat och Spanien ligger riktigt risigt till.

Så när Irlandsfinansminister Brian Lenihan i veckan gick ut och försäkrade att "Irlands banker har inga svårigheter att låna pengar" var det kanske inte så konstigt att det genomskådades och ledde till att placerare försökte bli av med irländska statspapper snabbare än stöldgods.

Uttalandet, ungefär lika trovärdigt som utsagan "Charlie Sheen har inga drogproblem", var förvisso enkel att dechiffrera med kalla fakta.

Sanningen är ju att Irlands banker existerar enbart på grund av billiga stödlån från Europeiska centralbanken, ECB och massiva insatser från irländska staten.

Därmed har också den bubbla som Europa levt i ända sedan EU:s så kallade räddningspaketet lanserades i maj slutligen spruckit.

En viktig beståndsdel i detta paket var en fond på 440 miljarder euro med det brysselska namnet EFSF, European financial stability facility (se analys 2/8). I sig själv en studie i finansakrobatik ska denna jättefond låna upp pengar på marknaden som sedan slussas till skuldsatta krisländer i Europa som inte kan låna på vanligt sätt.

Med denna oprövade papperskonstruktion lät sig marknaden nöjas och gled igenom hela den här sommaren med ett fånigt leende på läpparna ungefär som om räddningspengarna hade fixats fram av en armé trisskrappare i en underjordisk hangar några kvarter från EU-skrapan.

Nu har det sipprat fram som egentligen borde ha varit uppenbart från början: lånen från fonden är långtifrån några gratispengar och löser absolut inga av de grundläggande problemen.

Fonden garanteras av 16 euroländer med Tyskland i spetsen och för att dölja för de enskilda ländernas skattebetalare att det är de som står för risken (vilket de gör) utrustades den med extra krockkuddar som bland annat innebär att den kommer att behöva ta ut höga räntor av alla som söker hjälp, högre än vad de betalar idag.

Irland och andra länder får alltså inte hjälp ur skuldfällan, tvärtom kan den slå ihop ännu snabbare.

Med andra ord är vi alltså tillbaka där vi började i maj. När kreditsufflén föll ihop 2008 och höll på att sänka Europas banker ryckte olika länders regeringar in för att rädda dem till vilket pris som helst.

Problemen har därför vältrats över på stater som nu står på ruinens brant. Det har i sin tur skapat ett tryck på de EU-länder som fortfarande har pengar (läs Tyskland) att hjälpa till.

När Angela Merkel nyligen antydde att ett villkor för ett sådant stöd är att olika privata långivare, även banker, i så fall måste räkna med att behöva ta förluster blev det ett ramaskri.

Det är inte så konstigt. Är det något som präglat hanteringen av finanskrisen i Europa är det nämligen just motviljan mot att släpa fram problemen i ljuset och att ta konsekvenserna av dåliga beslut.

Detta gäller särskilt banker. Istället för ordnade konkurser och skuldnedskrivningar har Europas banker fått all tänkbar hjälp, både från hemmaplan i sina respektive länder och från ECB, för att skjuta upp, dölja och gömma undan sina problem.

Sommarens farsartade stresstest är bara ett exempel. Samma strategi har sedan anammats när det gäller länders finanser. Missskötta länder har fått fortsätta sprätta lånade euro omkring sig alltför länge.

Det som EU:s tänkta medicin åstadkommit är inte att bota sjukan utan att sprida den, som om alla EU-länder tvingas dela en smittad nål. Resultatet blir att hela eurozonen riskerar att dras ned i misären, även de länder som inte gjort något för att förtjäna det.

När, och inte om, EU står inför faktum att Spanien – det största av alla problemländer – behöver krishjälp ställs frågan på sin spets igen.

Ta en stor smäll nu eller lägga en filt över det jobbiga och hoppas att det försvinner?

Om politikerna återigen fastnar för alternativ två kan krisen om vi har otur vara tillbaka om ett halvår igen, bara ännu värre.

Men vid det laget kan Europas medborgare mycket väl ha börjat tröttna. Nästa fas av eurokrisen lär nog handla lika mycket om politisk överlevnad som om ekonomisk.

Andreas Cervenka är reporter på SvD Näringsliv. andreas.cervenka@svd.se
http://www.svd.se/naringsliv/nyheter/hoga-insatser-nar-eus-bluff-synas_5708845.svd